

KAMER VAN KOOPHANDEL
CENTRAAL GELDERLAND

Ondernemerschapsmonitor Centraal Gelderland 2010

KAMER VAN KOOPHANDEL
CENTRAAL GELDERLAND

Colofon

Uitgever:

Kamer van Koophandel Centraal Gelderland

Kronenburgsingel 525

Postbus 9292

6800 KZ Arnhem

internet: www.kvk.nl

Auteur:

E.A.F. Hammink, beleidsmedewerker regiostimulering

T (026) 353 89 76

F (026) 353 89 53

Email: elmer.hammink@kvk.nl

Voor vragen en/of opmerkingen kunt u contact opnemen met:

J.E. van der Beek, beleidsadviseur ruimtelijke ordening en economisch onderzoek

T (026) 353 87 80

F (026) 353 89 53

Email: jan.vander.beek@kvk.nl

Arnhem, februari 2011

© 2011 Kamer van Koophandel voor Centraal Gelderland

Het gebruik van cijfers en/of tekst als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van de uitgever. De Kamer van Koophandel Centraal Gelderland aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten of andere onvolkomenheden in deze publicatie.

Samenvatting

Het algemene beeld van 2010 ten opzichte van 2009 is als volgt:

- In 2010 is een record aantal startende bedrijven in het handelsregister ingeschreven.
- In 2009 startten 6.134 ondernemers een bedrijf, in 2010 waren dit er 7.485. Dit komt neer op een groei van 22,0%.
- Deze groei van het aantal startende bedrijven wordt veroorzaakt door het nieuwe Handelsregister. Met de invoering van het nieuwe Handelsregister op 1 juli 2008 is (en wordt) de populatie vergroot. Veel organisaties die voorheen niet verplicht waren om in te schrijven, moeten zich nu wel registreren. Er is derhalve sprake van een trendbreuk in de cijfers.
- De dienstverlenende sectoren en de detailhandel droegen in Centraal Gelderland bij aan de groei van het aantal startende ondernemingen.
- Landelijk steeg het aantal startende ondernemingen met 18,1%.
- Het aantal nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen is gedaald. Er werden 18,8% minder nevenvestigingen of dochterondernemingen opgericht dan in 2009.
- Vooral de dienstverlenende sectoren, de bouw en de groothandel droegen bij aan deze daling.
- In vergelijking met Nederland doet Centraal Gelderland het minder goed. Landelijk daalt het aantal nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen slechts met 9,9%.
- Het aantal opheffingen is in 2010 ten opzichte van 2009 toegenomen met 2,3%. 115 bedrijven sloten de deuren definitief in 2010. Landelijk namen de opheffingen met 8,0% toe.
- Met name in de bouw en de groothandel is het aantal stoppende bedrijven sterk gedaald. In vier sectoren nam het aantal opheffingen in Centraal Gelderland af en in Nederland waren dit er twee.
- Het aantal faillissementen (-25,2%) en schuldsaneringen/surseances (-9,5%) nam fors af ten opzichte van 2009.
- De aanwas steeg in vergelijking met 2009 met 16,0%. Landelijk bedraagt de toename 11,5%.
- De aanwas is het grootst in de groot- en detailhandelssector. Er vindt een daling plaats in de algemene dienstverlening.
- Het migratiesaldo (inkomende-vertrekkende bedrijven) is het meest negatief voor de gemeente Nijmegen (-71). De gevolgen van de migratiecijfers op de werkgelegenheid zijn het meest positief voor de gemeente Arnhem (+597) en het meest negatief voor de gemeente Westervoort.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
2	Starters.....	6
3	Nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen.....	9
4	Opheffingen.....	11
5	Faillissementen en schuldsaneringen/surseances.....	13
6	Saldo oprichtingen – opheffingen (aanwas).....	14
7	Immigratie en emigratie.....	16
8	Nieuwe inschrijfplichtigen.....	17
9	Bijlagen.....	19

Ondernemerschapsmonitor Centraal Gelderland 2010

1 Inleiding

De Ondernemerschapsmonitor Centraal Gelderland brengt actuele ontwikkelingen in beeld die betrekking hebben op ondernemingen in het gebied van de Kamer van Koophandel Centraal Gelderland. Elk halfjaar, en aan het einde van elk kalenderjaar wordt het aantal starters, nieuwe dochterbedrijven/nevenvestigingen, opheffingen en migraties onderzocht. Daarnaast wordt het aantal faillissementen en schuldsaneringen/surséances bijgehouden. In deze jaarrapportage worden de gegevens steeds zowel per jaar als op langere termijn weergegeven. Ook wordt een verdeling naar bedrijfssectoren, regio's en gemeenten gemaakt. Voor uitgebreidere informatie op regionaal niveau, verwijzen wij u naar de regionale jaarrapportages van de Ondernemerschapsmonitor.

Gebiedsindeling

Het kamergebied Centraal Gelderland bestaat uit 29 gemeenten. Verder worden er voor drie deelregio's deelrapporten gemaakt. Dit zijn de volgende regio's: de Stadsregio Arnhem – Nijmegen, de Achterhoek en de Vallei.

De 29 gemeenten van Centraal Gelderland zijn:

Aalten, Arnhem, Berkelland, Beuningen, Bronckhorst, Doesburg, Doetinchem, Duiven, Ede, Groesbeek, Heumen, Lingewaard, Millingen aan de Rijn, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Ubbergen, Wageningen, Westervoort, Wijchen, Winterswijk en Zevenaar

De Stadsregio Arnhem – Nijmegen bestaat uit de volgende twintig gemeenten:

Arnhem, Beuningen, Doesburg, Duiven, Groesbeek, Heumen, Lingewaard, Millingen aan de Rijn, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Ubbergen, Westervoort, Wijchen en Zevenaar

De regio Achterhoek bestaat uit een achttal gemeenten:

Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.

De Vallei regio bestaat uit negen gemeenten:

Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rheden, Scherpenzeel, Veenendaal, Wageningen en Woudenberg.

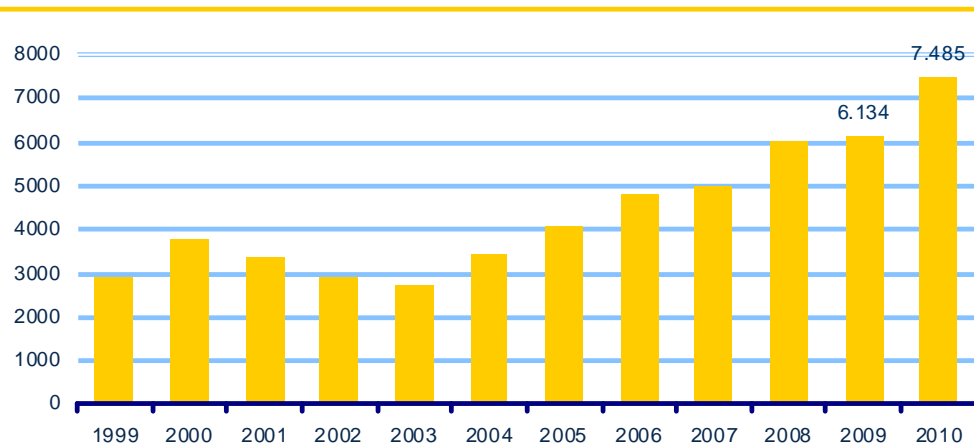
Leeswijzer

De ondernemerschapsmonitor is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 komt de ontwikkeling van het aantal startende bedrijven aan de orde. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 ingegaan op de ontwikkeling van het aantal nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen. Hoofdstuk 4 behandelt de opheffingen, waarna in het vijfde hoofdstuk de faillissementen aan bod komen. In hoofdstuk 6 wordt de aanwas (totaal aantal oprichtingen minus opheffingen) besproken. Op de immigratie- en emigratiecijfers wordt nader ingegaan in hoofdstuk 7 en hoofdstuk 8 gaat in op de effecten van de nieuwe inschrijfplichtigen. Afgesloten wordt met de bijlagen.

2 Starters

Ontwikkeling starters op de lange termijn

Starters Centraal Gelderland 1999 - 2010

Ondanks de gevolgen van de economische crisis heeft zich in 2010 een record aantal startende bedrijven ingeschreven in het handelsregister. Met 7.485 starters in 2010 betekent dit een groei van maar liefst 22,0% ten opzichte van vorig jaar. Toen bedroeg de toename 1,8%.

Deze groei van het aantal startende bedrijven dient in perspectief te worden geplaatst. De onstuimige groei wordt namelijk mede veroorzaakt door de invoering van het nieuwe Handelsregister. Met de invoering van het nieuwe Handelsregister op 1 juli 2008 is (en wordt) de populatie vergroot. Veel organisaties die voorheen niet verplicht waren in te schrijven, moeten zich nu wel registreren. Het gaat hier bijvoorbeeld om de vrije beroepen (b.v. artsen en notarissen) en (semi)overheidsinstanties. De nieuwe groep inschrijvers – met name de zorg en cultuur - kent ook veel startende bedrijven wat dan ook de verklaring is voor stijging van het aantal startende bedrijven. Er is derhalve sprake van een trendbreuk in de cijfers.

Startende bedrijven per bedrijfssector

In onderstaande tabel zijn de starters weergegeven naar bedrijfssector:

Starters per sector

	2009	2010	Verandering absoluut	Verandering in %	Verandering in % NL
Landbouw en visserij	105	162	57	54,3%	3,6%
Industrie	159	214	55	34,6%	30,9%
Bouwnijverheid	582	649	67	11,5%	11,2%
Groothandel	265	363	98	37,0%	12,7%
Detailhandel	754	930	176	23,3%	21,0%
Horeca	156	222	66	42,3%	25,5%
Vervoer	151	206	55	36,4%	28,9%
Financiën	20	38	18	90,0%	57,4%
Adviesdiensten	954	1.161	207	21,7%	17,1%
Facilitaire diensten	868	1.080	212	24,4%	23,5%
Persoonlijke diensten	968	1.143	175	18,1%	11,9%
Algemene diensten	1.152	1.317	165	14,3%	19,1%
Totaal	6.134	7.485	1.351	22,0%	18,1%

Uit bovenstaande grafiek valt af te leiden dat de groei van het aantal startende bedrijven in alle sectoren plaatsvindt. Naast de verklaring van het invoeren van het nieuwe handelsregister (dit uit zich vooral in groei van de dienstverlening en de landbouw) kan ook gesteld worden dat men, al dan niet “gedwongen”, weer durft te ondernemen. De meest opvallende sector die na tijden weer een groei laat zien is de financiële dienstverlening.

In vergelijking met Nederland doet Centraal Gelderland het goed. Nederland als totaal laat een stijging van het aantal starters zien van 18,1% terwijl Centraal Gelderland met een groei van 22,0% te maken heeft. In beide geografische gebieden laten alle sectoren een stijging zien en is de relatieve stijging van het aantal startende bedrijven in de financiële dienstverlening het grootst.

Top 10 branches startende ondernemingen

Gezondheid en welzijn
Economische diensten
Cultuur, recreatie
Kapper, schoonh. verz., ov.
Fotografie, beurzen, ov.
Reparatie, postorders
Groothandel
Automatiseringsdiensten
Overheid en onderwijs
Bouwspecialismen

Indien verder ingezoomd wordt op de branches in Centraal Gelderland, dan blijkt bovenstaande top 10 van toepassing waar de meeste starters zich bevinden. Dit beeld laat zien dat de opkomst van de zelfstandig zonder personeel (zzp'er) zich verder doorzet. Zzp'ers zijn vooral terug te vinden in deze top 10 (b.v. thuiszorg, verpleegkundige, kappers, cultuur, postorderbedrijven etc.).

Starters per regio

Starters per regio

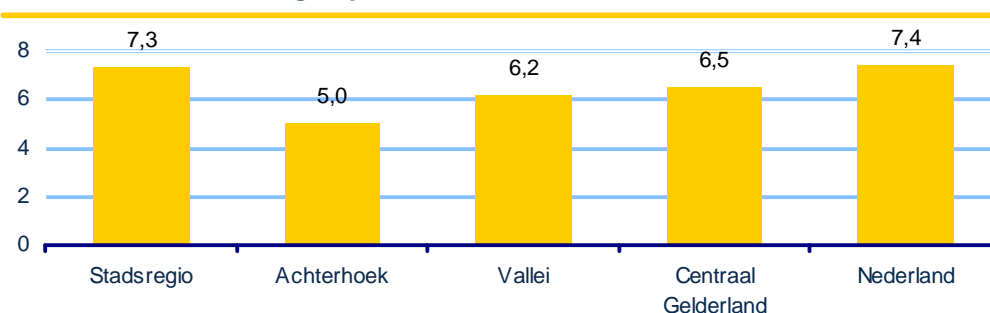
	2009	2010	Verandering absoluut	Verandering in %
Stadsregio Arnhem - Nijmegen	4.404	5.323	919	20,9%
Achterhoek	1.188	1.493	305	25,7%
Vallei	1.775	2.131	356	20,1%
Centraal Gelderland	6.134	7.485	1.351	22,0%
Nederland	104.190	123.022	18.832	18,1%

In alle gebieden vindt een stijging van het aantal starters plaats. Opvallend is dat Centraal Gelderland en haar regio's boven het gemiddelde van Nederland liggen. Ook opvallend is dat de regio Achterhoek de grootste relatieve toename kent.

Starters per 1000 inwoners

In onderstaande tabel wordt gekeken naar het aantal startende ondernemingen per 1000 inwoners. Uit deze tabel blijkt dat de Stadsregio (7,3) boven het gemiddelde ligt van Centraal Gelderland (6,5). Nederland als geheel ligt met 7,4 startende ondernemingen per 1000 inwoners boven dit gemiddelde. Dit ondanks de relatief hogere toename van het aantal startende ondernemingen in Centraal Gelderland en onderliggende regio's

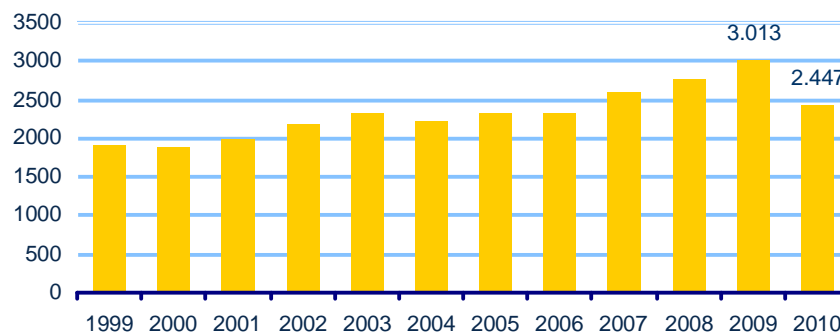
Startende ondernemingen per 1000 inwoners, 2010

3 Nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen

Ontwikkeling nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen

Oprichtingen 1999 - 2010

Het aantal nieuwe oprichtingen is in 2010, in vergelijking met 2009, afgenomen. Waar in 2009 3.013 ondernemingen een nevenvestiging of dochteronderneming oprichtten, komt dit aantal in 2010 uit op 2.447. Dit betekent een afname van -18,8%. Deze daling wordt veroorzaakt door twee factoren. Enerzijds worden door de economische teruggang, simpelweg minder nevenvestigingen opgericht. Anderzijds is er een verandering waarneembaar in de structuur van het inrichten van een onderneming met haar onderliggende bv's. Deze verandering brengt met zich mee dat er minder dochterondernemingen (onderliggende bv's) worden opgericht.

Ontwikkeling nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen per bedrijfssector

Oprichtingen per sector

	2009	2010	Verandering absoluut	Verandering in %	Verandering in % NL
Landbouw en visserij	69	39	-30	-43,5%	-4,7%
Industrie	137	108	-29	-21,2%	-10,4%
Bouwnijverheid	226	148	-78	-34,5%	-27,4%
Groothandel	284	209	-75	-26,4%	-5,9%
Detailhandel	416	376	-40	-9,6%	1,7%
Horeca	139	132	-7	-5,0%	-3,1%
Vervoer	105	79	-26	-24,8%	-8,9%
Financiën	54	80	26	48,1%	7,7%
Adviesdiensten	517	417	-100	-19,3%	-23,9%
Facilitaire diensten	420	317	-103	-24,5%	-9,4%
Persoonlijke diensten	338	265	-73	-21,6%	-11,8%
Algemene diensten	308	277	-31	-10,1%	-1,0%
Totaal	3.013	2.447	-566	-18,8%	-9,9%

Het aantal oprichtingen in Centraal Gelderland laat, op de financiële sector na, in alle sectoren een daling zien. Dit beeld zien we terug als naar de procentuele veranderingen in Nederland gekeken wordt. De daling van Nederland is wel minder dan die van Centraal Gelderland.

Ontwikkeling nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen per regio

Oprichtingen per regio

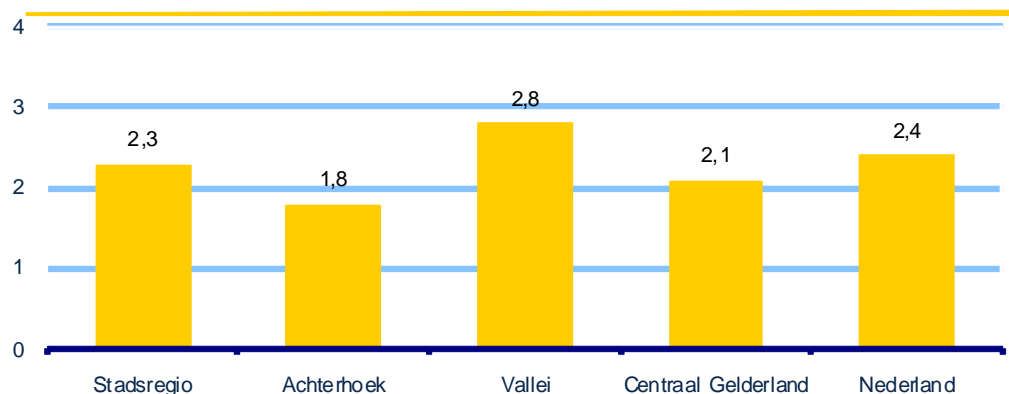
	2009	2010	Verandering absoluut	Verandering in %
Stadsregio Arnhem - Nijmegen	2.046	1.696	-350	-17,1%
Achterhoek	700	531	-169	-24,1%
Vallei	1.014	965	-49	-4,8%
Centraal Gelderland	3.013	2.447	-566	-18,8%
Nederland	44.476	40.053	-4.423	-9,9%

In bovenstaand vergelijk komt naar voren dat in alle regio's sprake is van een afname in de oprichting van nevenvestigingen. In de Achterhoek en in de Stadsregio Arnhem – Nijmegen is de afname het grootst waardoor Centraal Gelderland een procentueel grotere afname kent dan Nederland. De Vallei kent de laagste afname in het aantal oprichtingen.

Oprichtingen per 1000 inwoners

Indien er gekeken wordt naar het aantal nevenvestigingen en dochterondernemingen per 1000 inwoners, blijkt de Vallei het hoogst aantal oprichtingen te kennen. Nederland ligt met 2,4 oprichtingen per 1000 inwoners boven het gemiddelde van Centraal Gelderland en de Stadsregio Arnhem Nijmegen. Ook hierin is een daling waarneembaar ten opzichte van vorig jaar.

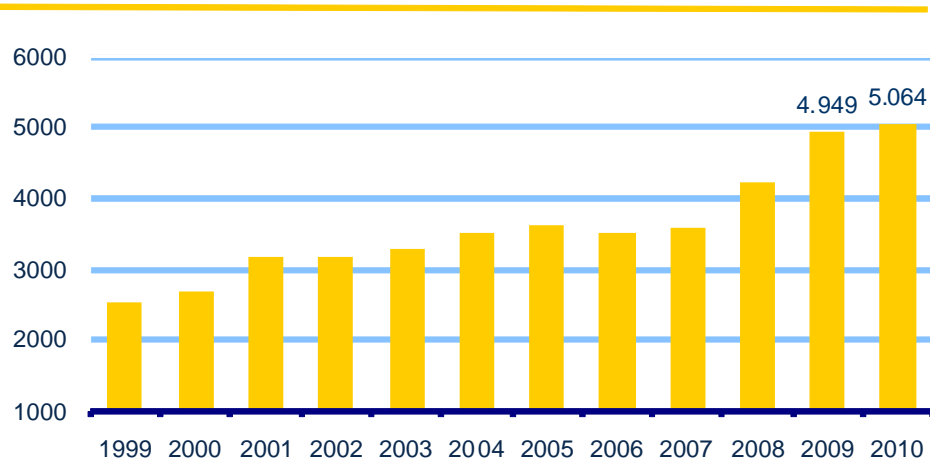
Oprichtingen ondernemingen per 1000 inwoners, 2010

4 Opheffingen

Ontwikkeling opheffingen

Opheffingen 1999 - 2010

Het aantal opheffingen is in Centraal Gelderland in 2010 met 2,3% toegenomen ten opzichte van 2009. Absoluut gezien is dit een toename van 115 bedrijven die definitief de deuren hebben gesloten. Vorig jaar was dit aantal nog 718 bedrijven. Historisch gezien is het aantal opheffingen hoog. Dit komt o.a. doordat het aantal startende bedrijven in de afgelopen jaren sterk is toegenomen.

Ontwikkeling nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen per bedrijfssector

Opheffingen per sector

	2009	2010	Verandering absoluut	Verandering in %	Verandering in % NL
Landbouw en visserij	70	91	21	30,0%	17,8%
Industrie	230	244	14	6,1%	0,6%
Bouwnijverheid	615	558	-57	-9,3%	-0,1%
Groothandel	578	439	-139	-24,0%	-4,8%
Detailhandel	860	835	-25	-2,9%	6,6%
Horeca	236	236	0	0,0%	9,9%
Vervoer	197	214	17	8,6%	6,0%
Financiën	98	75	-23	-23,5%	0,7%
Adviesdiensten	608	688	80	13,2%	12,0%
Facilitaire diensten	634	680	46	7,3%	9,0%
Persoonlijke diensten	523	557	34	6,5%	10,4%
Algemene diensten	300	447	147	49,0%	44,0%
Totaal	4.949	5.064	115	2,3%	8,0%

Het aantal opheffingen per sector laat landelijk (+8,0%) een ander beeld zien dan in Centraal Gelderland. Nederland kent aldus een hoger percentage van het aantal opheffingen. Opvallend is dat dit bijna 6 procentpunten hoger ligt dan het percentage van Centraal Gelderland. Zo neemt het aantal opheffingen in Centraal Gelderland in vier sectoren af en in Nederland zijn dit er twee. De afname vindt in Centraal Gelderland vooral plaats in de groothandel en in de financiële sector. Opvallend zijn verder vooral de af- dan wel toenames in de de landbouw, industrie, groothandel, de financiële sector en in de horeca.

Ontwikkeling opheffingen per regio

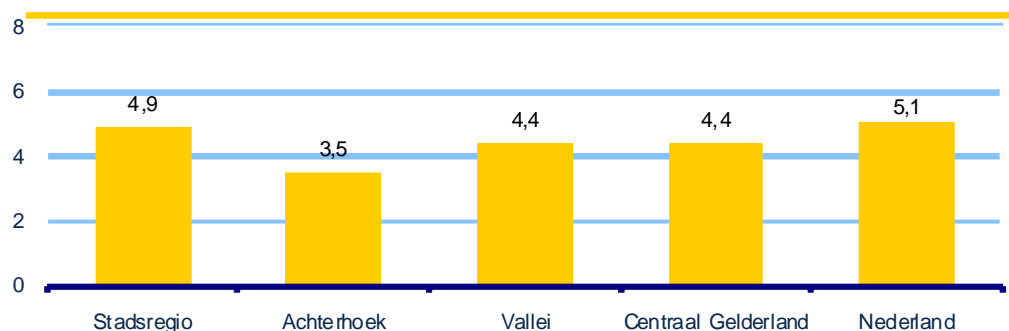
Opheffingen per regio

	2009	2010	Verandering absoluut	Verandering in %
Stadsregio Arnhem - Nijmegen	3.326	3.589	263	7,9%
Achterhoek	1.239	1.039	-200	-16,1%
Vallei	1.322	1.509	187	14,1%
Centraal Gelderland	4.949	5.064	115	2,3%
Nederland	78.240	84.522	6.282	8,0%

Wat direct aan dit vergelijk opvalt in de bovenstaande tabel, is de afname van het aantal opheffingen in de Achterhoek. Dit verklaart het toch wel opvallende verschil tussen de opheffingen in Centraal Gelderland en Nederland. Wat verder af te lezen valt, is de relatief sterke toename van het aantal opheffingen in het Vallei gebied.

Opheffingen per 1000 inwoners

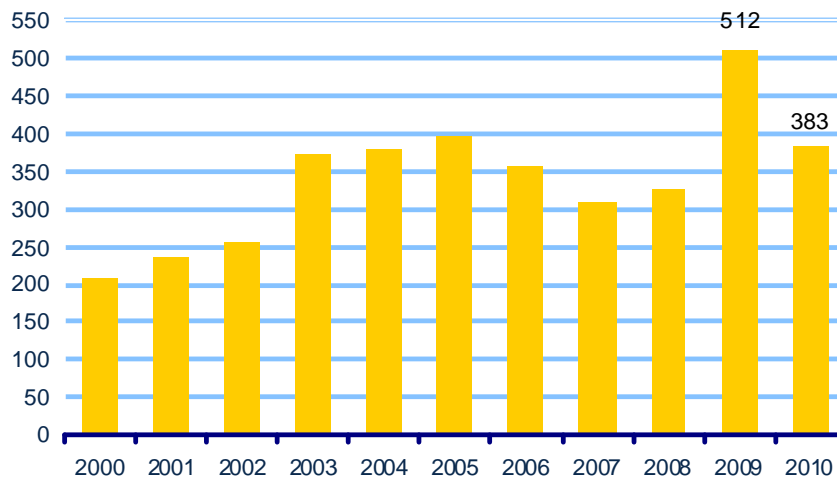
Opheffingen ondernemingen per 1000 inwoners, 2010

In bovenstaande grafiek zijn de opheffingen per 1000 inwoners weergegeven. Hier komt duidelijk terug dat de Achterhoek wat opheffingen betreft "achterblijft" bij de andere gebieden. Nederland ligt met 5,1 opheffingen per 1000 inwoners boven het gemiddelde van de Stadsregio Arnhem Nijmegen.

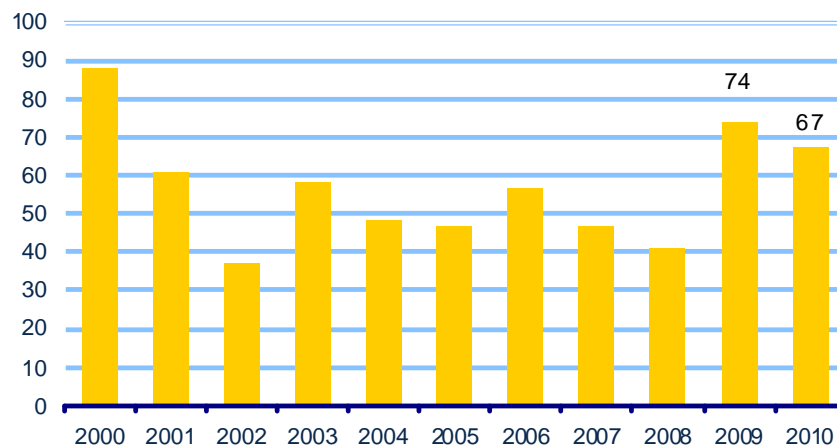
5 Faillissementen en schuldsaneringen/surseances

Faillissementen 2000 - 2010

Na een flinke toename van het aantal faillissementen te hebben gezien in het vorige jaar, valt er in 2010 weer een daling te noteren. Absoluut is er sprake van een daling van 129, relatief komt dit neer op een daling van -25,2%. Hiermee valt ook af te leiden dat de piek van de economische crisis achter de rug is.

Schuldsaneringen en surseances 2000 - 2010

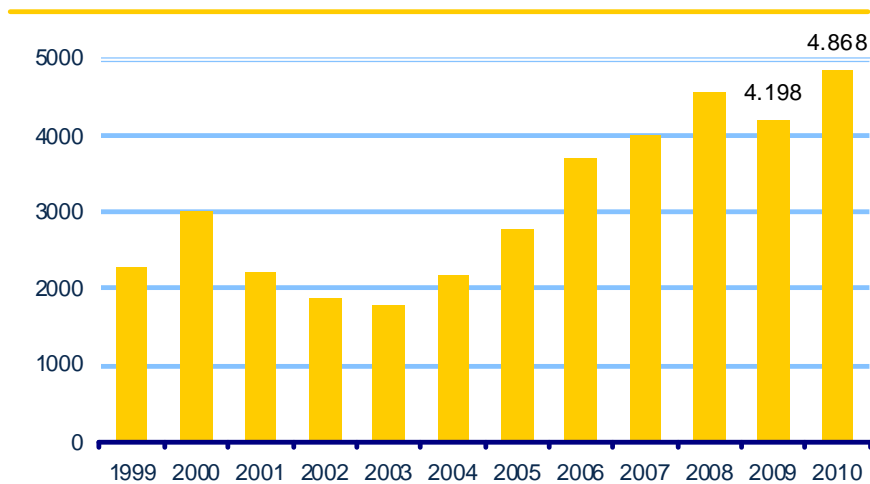

Het aantal schuldsaneringen/surseances vertoont een vergelijkbaar verloop met het aantal faillissementen. De som van het aantal schuldsaneringen plus het aantal surseances kwam in 2010 9,5% lager uit dan in 2009. Dit komt neer op een absolute afname van 7 schuldsaneringen/surseances.

6 Saldo oprichtingen – opheffingen (aanwas)

Ontwikkeling aanwas

Aanwas 1999 - 2010

De aanwas van het aantal ondernemingen is het saldo van het aantal (starters + oprichtingen) – opheffingen. In 2010 bedraagt de aanwas 4.868 ondernemingen. Dit is een toename van 16,0% ten opzichte van 2009. Dit staat in schril contrast tot de 8,0% afname waarvan vorig jaar nog sprake van was.

Ontwikkeling aanwas per bedrijfssector

Aanwas per sector

	2009	2010	Verandering absoluut	Verandering in %	Verandering in % NL
Landbouw en visserij	104	110	6	5,8%	-16,2%
Industrie	66	78	12	18,2%	53,4%
Bouwnijverheid	193	239	46	23,8%	8,8%
Groothandel	-29	133	162	558,6%	31,0%
Detailhandel	310	471	161	51,9%	35,3%
Horeca	59	118	59	100,0%	23,9%
Vervoer	59	71	12	20,3%	45,3%
Financiën	-24	43	67	279,2%	87,5%
Adviesdiensten	863	890	27	3,1%	-2,1%
Facilitaire diensten	654	717	63	9,6%	19,3%
Persoonlijke diensten	783	851	68	8,7%	3,9%
Algemene diensten	1.160	1.147	-13	-1,1%	6,8%
Totaal	4.198	4.868	670	16,0%	11,5%

De aanwas ontwikkelt zich verschillend per sector. De groothandel (+162) en de detailhandel (+161) hebben er in het afgelopen jaar de meeste bedrijven bij gekregen. Wat opvallend is, is dat de industrie in beide gebieden een behoorlijk relatieve stijging kent. De bouw, waar vorig jaar harde klappen vielen, kent nu weer een stijging van de aanwas van bedrijven in Centraal Gelderland. De algemene dienstverlening kent als enige sector in Centraal Gelderland een daling van de aanwas.

Ontwikkeling aanwas per regio

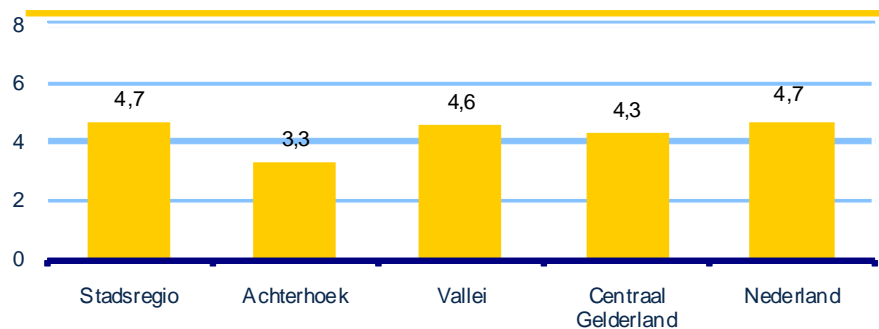
Aanwas per regio

	2009	2010	Verandering absoluut	Verandering in %
Stadsregio Arnhem - Nijmegen	3.124	3.430	306	9,8%
Achterhoek	649	985	336	51,8%
Vallei	1.467	1.587	120	8,2%
Centraal Gelderland	4.198	4.868	670	16,0%
Nederland	70.426	78.553	8.127	11,5%

Kijkend naar de verschillende regio's dan heeft de Achterhoek het best gepresteerd. Hier is sprake van een flinke positieve aanwas. In de overige regio's is de aanwas ook gestegen. Het aanwaspercentage van Nederland ligt boven die van de Stadsregio Arnhem Nijmegen en de Vallei.

Aanwas per 1000 inwoners

Aanwas ondernemingen per 1000 inwoners, 2010

Voor geheel 2010 geeft deze tabel de aanwas weer van ondernemingen per 1000 inwoners voor de verschillende regio's en Nederland als geheel. Wat opvalt is dat de Achterhoek met 3,3 lager scoort dan de overige regio's. Dit ondanks de behoorlijke aanwas die het gebied heeft doorgemaakt. Dat impliceert dat de bedrijvigheid in deze regio achter blijft in vergelijking tot de andere gebieden.

7 Immigratie en emigratie

Immigratie en emigratie: gemeenten Centraal Gelderland, 2010

	Immigratie	Emigratie	Saldo	Werkgelegenheid
Aalten	22	41	-19	-93
Arnhem	453	498	-45	597
Berkelland	57	69	-12	-39
Beuningen	46	65	-19	-81
Bronckhorst	92	74	18	-113
Doesburg	40	33	7	-20
Doetinchem	101	102	-1	75
Duiven	84	85	-1	-93
Ede	226	186	40	535
Groesbeek	57	34	23	51
Heumen	49	50	-1	-124
Lingewaard	112	122	-10	-201
Millingen aan de Rijn	6	7	-1	7
Montferland	80	72	8	-69
Mook en Middelaar	20	34	-14	-24
Nijmegen	352	423	-71	70
Oost Gelre	35	33	2	-102
Oude IJsselstreek	56	47	9	42
Overbetuwe	169	120	49	247
Renkum	94	94	0	-5
Rheden	124	133	-9	-220
Rijnwaarden	18	16	2	0
Rozendaal	5	2	3	5
Ubbergen	40	26	14	16
Wageningen	80	96	-16	-57
Westervoort	42	50	-8	-411
Wijchen	105	85	20	166
Winterswijk	45	42	3	-89
Zevenaar	85	82	3	116
Totaal	2.695	2.721	-26	186

In bovenstaand overzicht staat het aantal (bestaande) bedrijven dat vertrokken is (emigratie) uit of zich hebben gevestigd (immigratie) in een bepaalde gemeente. Wat met name opvalt is de afname van bedrijven in Arnhem en de combinatie van de positieve werkgelegenheid die daarbij gepaard is. Verder is dankzij de migratie de werkgelegenheid flink toegenomen in gemeenten als Ede en de Overbetuwe. Dalingen in werkgelegenheid doet zich vooral voor in de gemeenten Westervoort, Rheden en Lingewaard.

8 Nieuwe inschrijfplichtigen

In het recente verleden – voor 1 juli 2008 – was niet elke organisatie of bedrijf inschrijfplichtig bij de kamer van koophandel. Sinds de inwerkingtreding van de nieuwe Handelsregisterwet (NHR) is dit wel het geval. Sinds 1 juli 2008 zijn de nieuwe inschrijfplichtige groepen gefaseerd aangeschreven met het verzoek zich in te schrijven. De nieuwe inschrijfplichtige bedrijven maken 8,7% uit van het handelsregister in Centraal Gelderland. Deze groep nieuwe inschrijfplichtigen (NI) wordt niet tot de starters of overige oprichtingen gerekend, maar zijn opgenomen in de groep 'inschrijving door wetswijziging'. De grootte van deze groep en enkele kenmerken van de groep worden in dit hoofdstuk inzichtelijk gemaakt.

In de onderstaande tabel wordt de impact van het NHR inzichtelijk gemaakt. De nieuwe inschrijvingen in het NHR worden gespiegeld aan het aantal bedrijven op 1 januari 2011. In de tabel staan alleen de economisch actieve inschrijvingen vermeld. Dat tempert het beeld dat de impact van het NHR heeft maar het geeft wel de stand weer van het actieve handelsverkeer. (Onder economisch inactieven wordt de sector zakelijk beheer gezien, maar ook de Verenigingen van Eigenaars (VVE's), de overheid en kerken (die met het NHR inschrijfplichtig geworden zijn). Die zijn nu buiten beschouwing gelaten.

Impact nieuwe inschrijvingen Centraal Gelderland

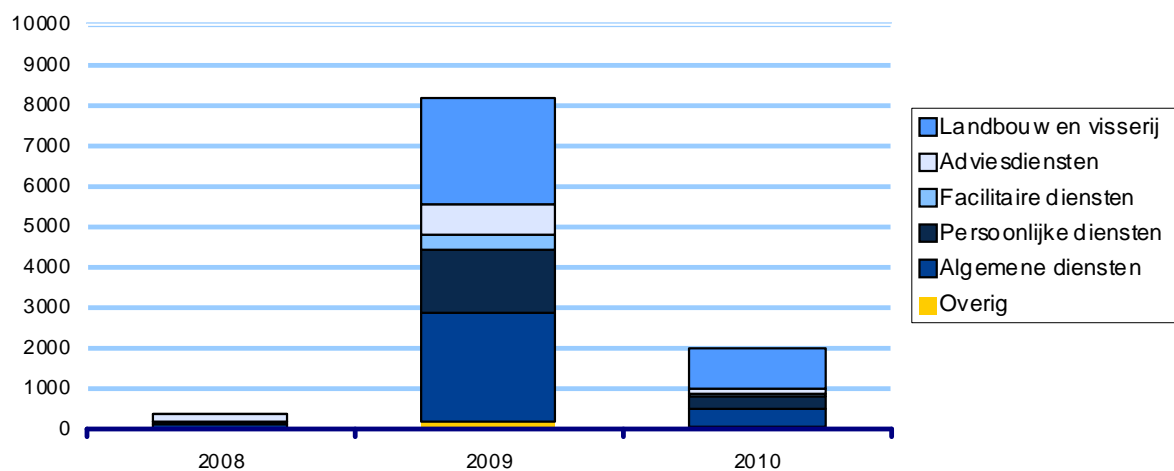
	Economisch actieve inschrijvingen van 1-7-2008 tot 1-1-2011	Totaal aantal inschrijvingen per 1-1-2011	Verhouding
Landbouw en visserij	3.609	6.792	53,1%
Industrie	46	5.418	0,8%
Bouwnijverheid	14	9.100	0,2%
Groothandel	44	7.273	0,6%
Detailhandel	43	10.486	0,4%
Horeca	43	3.539	1,2%
Vervoer	22	2.540	0,9%
Financiën	11	1.292	0,9%
Adviesdiensten	1.054	14.954	7,0%
Facilitaire diensten	478	10.297	4,6%
Persoonlijke diensten	1.831	12.351	14,8%
Algemene diensten	3.361	10.690	31,4%
Zakelijk beheer	53	27.166	0,2%
Totaal	10.609	121.898	8,7%

Uit de tabel blijkt zowel in absolute als relatieve zin dat het NHR de grootste impact heeft op de sectoren algemene diensten en landbouw en visserij. Binnen de algemene diensten vallen veel eenmanszaken en maatschappen (praktijken van o.m. tandartsen, huisartsen, medisch specialisten, fysiotherapeuten, psychotherapeuten/-logen. Binnen de landbouw en visserij zijn het onder meer de volgende activiteiten; fokken en houden van melkvee, runderen, varkens en de akkerbouw. Ook andere dienstverlenende sectoren als de persoonlijke diensten (beoefening van podiumkunst, scheppende kunst/documentaire schrijvers en kappers), de adviesdiensten (organisatie- en adviesbureaus, notaris- en advocatenkantoren, accountants-, belastingadvies- en

boekhoudkantoren) en de facilitaire diensten (vertalers en tolken, fotografie, industrieel ontwerp en vormgeving) zijn door het NHR fors gegroeid.

Een nadere analyse is gemaakt van het moment waarop de nieuw inschrijfplichtigen zich bij de kamer van koophandel hebben ingeschreven per sector. Hierbij valt op dat net na de inwerkingtreding van het NHR weinig bedrijven zich ingeschreven hebben. Vanaf 2009 zijn deze inschrijvingen goed op gang gekomen. Het jaar 2010 laat zien dat de piek voorbij is maar dat in het NHR nog steeds nieuwe inschrijvingen door de wetwijziging plaatsvinden.

Nieuwe Inschrijvingen in Centraal Gelderland per jaar naar sector

Naar deelregio is er een groot verschil waarneembaar tussen de verhouding nieuwe inschrijvingen door de wetwijziging in verhouding tot het totaal aantal inschrijvingen (zie onderstaande tabel). Zo is het aandeel (actieve) nieuwe inschrijvers in de Achterhoek aanmerkelijk hoger dan in de Stadsregio en in de Vallei. Een aannemelijke verklaring ligt in de samenstelling van de bedrijven, waardoor in de ene regio meer inschrijfplichtigen voorkomen dan in de andere.

Aantal nieuwe inschrijvingen per deelregio door wetwijziging in verhouding tot totaal aantal inschrijvingen

	Nieuwe inschrijvingen	% economisch actief
Achterhoek	3.574	10,3%
Stadsregio Arnhem Nijmegen	6.008	8,0%
Vallei	2.569	6,3%
Centraal Gelderland	10.609	8,7%

9 Bijlagen

9.1 Verantwoording

Voor een goede interpretatie van de cijfers in deze rapportage is het van belang kennis te nemen van onderstaande opmerkingen.

- De gegevens over starters, nieuwe dochterondernemingen/ nevenvestigingen, opheffingen, faillissementen en schuldsaneringen/surseances van betalingen zijn gebaseerd op mutaties in het Handelsregister.
- Omdat alle kamers van koophandel de mutaties registreren zijn ook landelijke cijfers beschikbaar. Dit maakt het mogelijk een zuivere vergelijking te maken tussen cijfers van Centraal Gelderland en het Nederlandse gemiddelde.
- Achterliggende motieven bij oprichting en opheffing worden niet geïnterpreteerd.
- Wanneer we spreken over ondernemingen of bedrijven worden *vestigingen* bedoeld, dat wil zeggen alle ruimtelijk onderscheiden eenheden van ondernemingen. De groep zakelijk beheer (holdings, financieel beheer e.d.) is buiten beschouwing gelaten. Dit zijn voor het merendeel 'papieren' vestigingen, waar geen concrete bedrijfsactiviteiten plaatsvinden.
- Niet alle ondernemingen waren inschrijfplichtig voor de Handelsregisterwet. Niet inschrijfplichtig waren: (semi)overheid, ondernemingen in de landbouw en visserij met als rechtsvorm de eenmanszaak en de vrije beroepen. **Vanaf 1 juli 2008 is het Nieuwe Handelsregister (NHR) van kracht geworden en geldt wel een inschrijfplicht voor bovengenoemde sectoren.**
- Er is geen ondergrens gesteld aan het aantal personen werkzaam binnen de onderneming. Dus ondernemingen waar één parttimer actief is (directeur/ eigenaar meegerekend), zijn ook in de cijfers opgenomen.

9.2 Verklaring van begrippen

Starter	Een nieuwe onderneming gevestigd door een ondernemer die nog geen onderneming drijft.
Opheffing	Het staken van de activiteiten door een onderneming.
Nevenvestiging	Een ondernemingsonderdeel (niet de hoofdvestiging), dat geheel of ten dele is ondergebracht in een gebouw waar duurzaam bedrijfsuitoefening van de onderneming plaatsvindt.
Dochteronderneming	Een dochteronderneming is een onderneming waarin een andere onderneming (de moederonderneming of moedermaatschappij) een controlerend belang heeft.
Faillissement	De toestand waarin een schuldenaar opgehouden is te betalen en op verzoek van zichzelf of van schuldeisers bij rechterlijk vonnis failliet is verklaard.
Schuldsanering	De toestand waarin een natuurlijk persoon voorziet dat hij redelijkerwijs niet kan voortgaan met het betalen van zijn schulden en een voorziening vraagt om de schulden te saneren onder rechterlijk toezicht.

Surseance van betaling De toestand waarin de schuldenaar (door rechterlijke macht) voor maximaal anderhalf jaar algemeen uitstel van betaling wordt verleend, om te voorkomen dat deze failliet wordt verklaard

Centraal Gelderland KvK regio Centraal Gelderland bestaat uit de gemeenten: Aalten, Arnhem, Beuningen, Bronckhorst, Doesburg, Doetinchem, Duiven, Ede, Groesbeek, Heumen, Lingewaard, Millingen a/d Rijn, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Ubbergen, Wageningen, Westervoort, Wijchen, Winterswijk en Zevenaar.

9.3 Sectorindeling

Sectorindeling

Sector	Branches
Landbouw en visserij	Landbouw en bosbouw
	Visserij
Industrie	Delfstoffenwinning
	Voedingsmiddelen
	Textiel, lederwaren
	Houtindustrie
	Bouwmat. en glas
	Papierindustrie
	Uitgeverij, drukkerij
	Chemie en kunststof
	Basismetaal
	Metaalproducten
	Machines
	Electr.- en opt-app.
	Transportmiddelen
Overige industrie	
Bouw	Burg.-/utiliteitsbouw
	Infrastructuur
	Bouwinstallatie
	Bouwspecialismen
Groothandel	Groothandel
Detailhandel	Detailhandel food
	Detailhandel non-food
	Reparatie, postorders
	Detailhandel auto
	Markt- en straathandel
Horeca	Hotels, pensions

	Kampeervak. verblijven
	Restaurants, cafetaria
	Cafés
Vervoer	Wegtransport
	Overig vervoer
	Post en communicatie
	Diensten t.b.v. vervoer
Financiën	Banken, verzekeringen
Adviesdiensten¹	Rechtsk./adm. Diensten
	Economische diensten
	Ingenieursbureaus
	Reclamebureaus
Facilitaire diensten	Automatiseringsdiensten
	Onderzoek/ontwikkeling
	Verhuurbedrijven
	Milieubedrijven
	Schoonmaakbedrijven
	Uitzendb./beveiliging
	Fotografie, beurzen, ov.
Persoonlijke diensten	Onroerend goed
	Cultuur, recreatie
	Wasserij, stomerij
	Kappers, schoonh.v., ov
Algemene diensten	Nutsbedrijven
	Overheid en onderwijs
	Gezondheid en welzijn
	Maatschappelijk org.

---

¹ exclusief zakelijk beheer/holdings